

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0424U000240

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-09-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майборода Ольга Володимирівна
2. Olga Maiboroda

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Шифр наукової спеціальності: 16.00.03

Назва наукової спеціальності: Ветеринарна мікробіологія та вірусологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-08-2024

Спеціальність за освітою: Ветеринарна медицина

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 83, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.359.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 83, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 83, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.27.50, 68.41.63

Тема дисертації:

1. Епізоотологічний моніторинг та розробка вакцини проти сальмонельозів птиці, спричинених серотипами *Salmonella Enteritidis* та *Salmonella Typhimurium*
2. Epizootiological monitoring and development a vaccine against avian salmonellosis caused by *Salmonella Enteritidis* and *Salmonella Typhimurium*

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена проведенню ретроспективного аналізу епізоотичної ситуації щодо сальмонельозів сільськогосподарської та дикої птиці на території України (2013–2020 рр.), вивченню біологічних властивостей ізольованих культур сальмонел і розробці технологічного регламенту виготовлення інактивованої бівалентної вакцини проти сальмонельозів птиці. За результатами бактеріологічних досліджень 4 154 проб біологічного матеріалу від свійської птиці різних видів (кури, гуси,

качки) і різних напрямів продуктивності (батьківське стадо, молодняк, несучки) з 88 господарств різних форм власності 18 областей України, проведених упродовж 2013–2020 рр., зареєстровано (виділено збудник) 38 випадків сальмонельозу, спричинених *S. Enteritidis* (21 випадок, 55,3 %), *S. Typhimurium* (14 випадків, 36,8 %), *S. Gallinarum* (1 випадок, 2,6 %) і *S. spp.* (2 випадки, 5,3 %). За результатами епізоотологічного моніторингу дикої птиці з 2013 по 2020 рр. з досліджених 1 129 проб біологічного матеріалу (1 051 проба фекалій і 78 проб жовтків яєць) виділено 142 ізоляти сальмонел від водоплавних і навколоводних птахів (галагаз звичайний, крижень, мартин сивий, казарка червоновола, чоботар, крячок річковий, гуска сіра), тобто 12,6 % досліджених проб містили збудників. Розроблено технологію виготовлення та контролювання інактивованої бівалентної вакцини проти сальмонельозів птиці на основі вітчизняних штамів *S. Enteritidis* М і *S. Typhimurium* В. За результатами випробувань розробленої вакцини встановлено, що біопрепарат є стерильним, повністю інактивованим, неореактогенним і нешкідливим. Результати комісійних випробувань розробленої «Вакцини інактивованої проти сальмонельозів птиці» у виробничих умовах свідчать, що біопрепарат через 30 та 60 діб після ревакцинації володіє високими антигенними властивостями до сальмонел, а титри антитіл складають від 4 до 6 log₂. За результатами випробувань вакцину зареєстровано в Україні.

2. The dissertation is dedicated to conducting a retrospective analysis of the epizootic situation regarding salmonellosis in poultry and wild birds in Ukraine from 2013 to 2020, studying the biological properties of *Salmonella* cultures, and developing a technological protocol for inactivated bivalent vaccine against poultry salmonellosis production. It was established that during the period from 2013 to 2020, 38 cases of salmonellosis were registered during bacteriological examination of 4,154 samples of biological material collected from poultry in 88 farms of various ownership forms from 18 regions of Ukraine (Vinnytsia, Volyn, Dnipropetrovsk, Donetsk, Zaporizhzhia, Ivano-Frankivsk, Kirovohrad, Kyiv, Luhansk, Mykolaiv, Poltava, Sumy, Kharkiv, Kherson, Khmelnytskyi, Cherkasy, Chernivtsi, and the Autonomous Republic of Crimea). *Salmonella* pathogens were isolated from both industrial poultry farms with diverse production orientations and household farms, from both agricultural poultry (laying hens, broiler chickens, quails, geese, ducks) and from egg incubation waste. *Salmonella* cultures were also isolated from synanthropic birds (pigeons). The majority of isolated salmonella strains were pathogenic not only for agricultural animals and poultry but also for humans – *S. Enteritidis* (21 isolates, 55.3 % of the total number of isolates) and *S. Typhimurium* (14 isolates, 36.8 %). A technological protocol for an inactivated bivalent vaccine against poultry salmonellosis production has been developed. The vaccine consists of strains *S. Enteritidis* and *S. Typhimurium*. Methods for bacterial mass accumulation, its inactivation, emulsification, and quality control have been refined. Laboratory studies were conducted to assess the impact of the vaccine on the vaccinated poultry. The results indicated that the biological product is sterile, inactivated, and antigenically active, it is immunogenic, non-reactogenic and safe for use. According to the results of immunohistochemical studies on the effect of the inactivated bivalent vaccine against poultry salmonellosis on the organism of chicks, it was found that this preparation actively influences the humoral branch of the immune response, as evidenced by the intensive formation and accumulation of B lymphocytes producing immunoglobulins. An increase in the number of cells producing IgM was observed in vaccinated chicks.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Rula O., Maiboroda O., Kryvoshei Y., Gerashchenko N., Muzyka D., Stegnyy B. Monitoring for the circulation of antibiotic-resistant Salmonella in poultry and wild birds in Ukraine in 2017. *International Journal of Infectious Diseases*. 2019. Vol. 79, suppl. 1. P. 42. DOI: 10.1016/j.ijid.2018.11.115
- Mykhailenko A., Utevsky A., Solodiankin O., Zlenko O., Maiboroda O., Bolotin V., Blaxland J., Gerilovych A. First record of *Serratia marcescens* from Adelie and Gentoo penguin faeces collected in the Wilhelm Archipelago, Graham Land, West Antarctica. *Polar Biology*, Vol. 43, iss. 7, 2020. P. 903–910. DOI: 10.1007/s00300-020-02682-7
- Стегній Б. Т., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Заремба І. А., Майборода О. В. Аналіз епізоотичного моніторингу бактеріальних захворювань сільськогосподарської, дикої та декоративної птиці на території Сходу України. *Ветеринарна медицина : міжвідом. темат. наук. зб.* 2013. Вип. 97. С. 232–233. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2013_97_95
- Глебова К. В., Рула О. М., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Епізоотичний моніторинг бактеріальних захворювань дикої птиці на території Півдня України. *Науковий вісник Луганського національного аграрного університету*. 2013. № 49. С. 31–34.
- Стегній Б. Т., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Бобровицька І. А., Майборода О. В. Епізоотологічний моніторинг бактеріальних хвороб дикої птиці в Україні. *Ветеринарна медицина : міжвідом. темат. наук. зб.* 2014. Вип. 98. С. 99–102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2014_98_27
- Глебова К. В., Обуховська О. В., Майборода О. В., Петренчук Е. П., Бобровицька І. А., Близначова Г. О. Поширення бактеріозів птиці в птахогосподарствах України. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*. 2015. Вип. 30, ч. 2: *Ветеринарні науки*. С. 153–157. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pzvm_2015_30\(2\)__41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pzvm_2015_30(2)__41)
- Майборода О. В. Розповсюдження ентеробактерій (*Enterobacteriaceae*) серед сільськогосподарської і дикої птиці України. *Ветеринарна медицина : міжвідом. темат. наук. зб.* 2018. Вип. 104. С. 171–175. URL: https://jvm.kharkov.ua/sbornik/104/VetMed_104.pdf
- Глебова К. В., Бобровицька І. А., Майборода О. В. Моніторинг сальмонельозу дикої птиці Півдня України. *Ветеринарна медицина : міжвідом. темат. наук. зб.* 2014. Вип. 99. С. 83–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2014_99_25
- Майборода О. В. Вивчення реактогенності та антигенних властивостей експериментальної серії «Вакцини інактивованої проти сальмонельозів птиці». *Науково-технічний бюлетень Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок і Інституту біології тварин*. 2014. Вип. 15, № 2–3. С. 291–294. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntbibt_2014_15_2-3_59
- Стегній Б. Т., Майборода О. В., Музика Д. В., Рула О. М., Вовк С. І., Богач М. В. Імунногенні властивості експериментальної серії вакцини інактивованої проти сальмонельозів птиці. *Ветеринарна медицина : міжвідом. темат. наук. зб.* 2017. Вип. 103. С. 326–330. URL: https://jvm.kharkov.ua/sbornik/103/5_78.pdf
- Стегній Б. Т., Майборода О. В., Медвідь К. О., Музика Д. В., Рула О. М. Динаміка формування імунної відповіді у курей після щеплення інактивованою бівалентною вакциною проти сальмонельозу птиці. *Ветеринарна біотехнологія : бюл.* 2018. Вип. 32, ч. 1. С. 265–271. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbtb_2018_32\(1\)__36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vbtb_2018_32(1)__36)
- Майборода О. В. Епізоотологічний моніторинг сальмонельозів птиці на території України. *Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. мол. вчених, аспірантів та докторантів «Сучасні проблеми ветеринарної медицини» (Біла Церква, 16–17 трав. 2013 р.)*. Біла Церква, 2013. С. 10–11
- Майборода О. В. Відпрацювання параметрів накопичення та інактивації бакмаси музейних штамів *Salmonella Enteritidis* М та *Salmonella Typhimurium* В. *Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. мол. вчених, аспірантів та докторантів «Сучасні проблеми ветеринарної медицини» (Біла Церква, 16–16 трав. 2014 р.)*. Біла Церква, 2014. С. 12–13
- Майборода О. В. Вивчення реактогенності та антигенних властивостей експериментальної серії «Вакцини інактивованої проти сальмонельозів птиці». *Актуальні проблеми сучасної біології*,

тваринництва та ветеринарної медицини : тези доповідей міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 2–3 жовт. 2014 р.). Львів, 2014. С. 28–29

- Maiboroda O., Dronova N., Rula O., Chumachenko T., Stegnyy B., Muzyka D. Monitoring Enterobactriaceae circulation in wild birds in Ukraine and studying their antibiotic resistance in 2016–2018. 4th Annual BTRP Ukraine Regional One Health Research Symposium (Kyiv, Ukraine, 20–24 May 2019) : abstr. Kyiv, 2019. P. 295
- Рула О. М., Стегній Б. Т., Майборода О. В., Музика Д. В., Геращенко Н. В., Чумаченко Т. О., Поливянна Ю. І. Продукція птахівництва як можливе джерело розповсюдження токсикоінфекцій. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присв. щорічним «Читанням» пам'яті акад. Л. В. Громашевського (Київ, 10–11 жовт. 2019 р.). Київ, 2019. С. 176–178
- Rula O., Stegnyy B., Maiboroda O., Muzyka D., Tkachenko S., Muzyka N., Echkenko R. Associated course of salmonellosis caused by *Salmonella* Enteritidis and *S. Typhimurium* in domestic chickens. 2021 International Biothreat Reduction Symposium (Kyiv, Ukraine, 29 June–2 July 2021) : abstr. book. Kyiv, 2021. P. 231. https://web.archive.org/web/20220314173716/https://swmprogramua.com/wp-content/uploads/2021/09/IBTRS-2021_Abstract-Book_final-version-for-web_page-and-distribution.pdf
- Ареф'єв В. Л., Герілович А. П., Стегній Б. Т., Музика Д. В., Рула О. М., Болотін В. І., Майборода О. В., Чумаченко Т. О., Поливянна Ю. І., Півненко С. Ю. Чутливість сальмонел, ізольованих на території Харківської області, до хінолонів. Молекулярно-генетичні аспекти. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присв. щорічним «Читанням» пам'яті акад. Л. В. Громашевського (Київ, 10–11 жовт. 2019 р.). Київ, 2019. С. 17–18
- Maiboroda O., Muzyka D., Krivoshei Y., Rula O., Tkachenko S., Stegnyy B. The prevalence and antimicrobial resistance of *Salmonella enterica* and *Escherichia coli* from wild birds and poultry in 2011–2016 years. 2017 CBEP Ukraine Regional One Health Research Symposium and Peer Review Session (Kyiv, Ukraine, 24–28 April 2017) : abstr. Kyiv, 2017. P. 87
- Maiboroda O., Krivoshei Y., Rula O., Muzyka D. Antibiotic susceptibility profile of bacteria isolated from migratory wild birds during autumn migration 2017. 3rd Annual BTRP Ukraine Regional One Health Research Symposium (Kyiv, Ukraine, 16–20 April 2018) : abstr. Kyiv, 2018. P. 132
- Rula O., Maiboroda O., Krivoshei Y., Gerashchenko N., Muzyka D., Stegnyy B. Monitoring for the circulation of antibiotic-resistant *Salmonella* in poultry and wild birds in Ukraine in 2017. IMED 2018 (Vienna, Austria, 9–12 November 2018) : abstr. Vienna, 2018. P. 40
- Rula O., Medvid K., Maiboroda O., Gerashchenko N., Muzyka D., Tkachenko S., Stegnyy A., Gerylovych A., Stegnyy B. Monitoring of poultry viral neoplastic diseases and their association with bacterial infections, 2011–2015. 4th Annual BTRP Ukraine Regional One Health Research Symposium (Kyiv, Ukraine, 20–24 May 2019) : abstr. Kyiv, 2019. P. 233
- Стегній Б. Т., Обуховська О. В., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Штам *Salmonella* Typhimurium В для виготовлення вакцин і діагностичних препаратів : пат. на корисну модель 86416, Україна. № u201309096 ; заявл. 19.07.13 ; опубл. 25.12.13, бюл. № 24. 4 с. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1120148>
- Стегній Б. Т., Обуховська О. В., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Штам *Salmonella* Enteritidis М для виготовлення вакцин і діагностичних препаратів : пат. на корисну модель 87140, Україна. № u201309095 ; заявл. 19.07.13 ; опубл. 27.01.14, бюл. № 2. 4 с. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1109003>
- Стегній Б. Т., Обуховська О. В., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Спосіб виготовлення вакцини інактивованої проти сальмонельозів птиці : пат. на корисну модель 90775, Україна. № u201315575 ; заявл. 31.12.13 ; опубл. 10.06.14, бюл. № 11. 5 с. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/978206>
- Стегній Б. Т., Глебова К. В., Обуховська О. В., Майборода О. В. Методичні рекомендації з діагностики сальмонельозу дикої птиці : затв. метод. комісією з інфекц. патології ННЦ «ІЕКВМ» (протокол № 4 від 07 жовтня 2014 р.) та Науково-методичною радою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; вакцина, вакцинні штами

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення епізоотичної ситуації

Охоронні документи на ОПВ:

Винаходи, корисні моделі, промислові зразки

Стегній Б. Т., Обуховська О. В., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Штам *Salmonella* *Typhimurium* В для виготовлення вакцин і діагностичних препаратів : пат. на корисну модель 86416, Україна. № u201309096 ; заявл. 19.07.13 ; опубл. 25.12.13, бюл. № 24. 4 с. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1120148> Стегній Б. Т., Обуховська О. В., Глебова К. В., Петренчук Е. П., Майборода О. В. Штам *Salmonella* *Enteritidis* М для виготовлення вакцин і діагностичних препаратів : пат. на корисну модель 87140, Україна. № u201309095 ; заявл. 19.07.13 ; опубл. 27.01.14, бюл. № 2. 4 с. URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1109003>

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U000804, 0111U000803, 0116U000276, 0119U100540

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Музика Денис Васильович
- Denys V. Muzyka

Кваліфікація: д. вет. н., старший науковий співробітник, 16.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

Код за ЄДРПОУ: 00497087

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 83, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Петров Роман Вікторович
- Roman V. Petrov

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 16.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ушкалов Валерій Олександрович

2. Valerii Ushkalov

Кваліфікація: д.вет.н., професор, 16.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Палій Анатолій Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Палій Анатолій Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Богач М.В.

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна